

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดูแลเท้าในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่มารับบริการตรวจรักษาในคลินิกเบาหวาน แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลบางละมุง ระหว่างเดือน กันยายน 2549 - พฤศจิกายน 2549 ผลการวิจัยได้นำเสนอ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลด้านสุขภาพของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย พฤติกรรมการดูแลเท้า สภาวะเท้า ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้าและการสนับสนุนทางสังคมของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ของสภาวะเท้า ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า และการสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมการดูแลเท้าของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดูแลเท้าของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลด้านสุขภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 82 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 69.5 มีอายุเฉลี่ย 49.7 ปี ($SD = 9.08$) และมีสถานภาพสมรสคู่ถึงร้อยละ 69.5 ส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 79.5 นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพร้อยละ 69.5 และรับรู้ว่ามีรายได้เพียงพอถึงร้อยละ 74.4

ส่วนข้อมูลด้านสุขภาพ พบว่า ระยะเวลาที่วินิจฉัยว่าเป็นเบาหวานของกลุ่มตัวอย่างไม่เกิน 5 ปีมีร้อยละ 76.5 โดยมีค่าเฉลี่ยระดับน้ำตาลในเลือด (Fasting Blood Sugar = FBS) 3 เดือนเท่ากับ 151.21 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ($SD = 36.85$) เป็นกลุ่มที่มีระดับน้ำตาลในเลือดสูงกว่า 140 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ร้อยละ 57.3 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทุกคนได้รับการควบคุมโรคเบาหวานด้วยยารับประทานและอินซูลินฉีด โดยส่วนใหญ่รับประทานยาเม็ด Metformin ร่วมกับ Gliben ร้อยละ 64.6 นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีโรคอื่น ๆ ร่วมกับการเป็นเบาหวานร้อยละ 47.5 ซึ่งความดันโลหิตสูง เป็นโรคร่วมที่พบได้ถึงร้อยละ 94.9 ของผู้ที่เป็นโรคร่วมทั้งหมด กลุ่มตัวอย่าง

ยังได้รับยาอื่น ๆ นอกจากยาควบคุมเบาหวาน คือยาในกลุ่ม Diuretics และ AcE inhibitors ร้อยละ 56.5 นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างสูบบุหรี่เพียงร้อยละ 13.4 ในจำนวนนี้สูบบุหรี่เป็นระยะเวลาเฉลี่ย 21 ปี ($SD = 7.37$) ส่วนการได้รับความรู้เรื่องการดูแลเท้าของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่เคยได้รับความรู้เรื่องการดูแลเท้ามากถึงร้อยละ 91.5 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับความรู้มีเพียงร้อยละ 8.5 แต่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้เพียงร้อยละ 2.4 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าพิสัย ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนก ตามข้อมูลส่วนบุคคลและ ข้อมูลสุขภาพ ($N = 82$)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
ข้อมูลส่วนบุคคล		
เพศ		
ชาย	25	30.5
หญิง	57	69.5
อายุ (ปี) ($\bar{X} = 49.9$, $SD=9.08$, $Range = 25 - 65$)		
25- 35	6	7.3
36- 45	16	19.5
46-55	36	43.9
56-65	24	29.3
สถานภาพสมรส		
โสด	15	18.3
คู่	57	69.5
หม้าย หย่าร้าง แยกกันอยู่	10	12.2

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	4	4.9
ประถมศึกษา	62	75.6
มัธยมศึกษา	12	14.6
อนุปริญญา	1	1.2
ปริญญาตรี	3	3.7
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	25	30.5
รับจ้าง	27	32.9
ค้าขาย	18	22.0
รับราชการ	1	1.2
ธุรกิจส่วนตัว	11	13.4
ความพอเพียงของรายได้		
เพียงพอ	61	74.4
ไม่เพียงพอ	21	25.6
ข้อมูลสุขภาพ		
ระยะเวลาที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นเบาหวาน (ปี) ($\bar{X} = 3.56$, $SD=2.98$, Range = 1 – 10ปี)		
0-5 ปี	63	76.9
มากกว่า 5-10 ปี	19	23.1
ระดับน้ำตาลในเลือด (FBS) เฉลี่ย 3 เดือน (mg%) ($\bar{X} = 151.21$, $SD=36.85$, Range = 96 – 280 mg%)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 140	35	42.7
มากกว่า 140	47	57.3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
ยาที่ได้รับในปัจจุบัน		
ยาที่ควบคุมระดับน้ำตาล		
Insulin	3	3.7
Metformin	3	3.7
Gliben	11	13.7
Metformin และ Gliben	53	64.6
Metformin และ Debtan	3	3.7
Insulin และ Metformin	5	6.1
Insulin และ Gliben	3	3.7
Insulin และ Debtan	1	1.2
ยาอื่นๆ		
ไม่ได้รับ	43	52.4
ได้รับ	39	47.5
Diuretics	14	35.9
ACE inhibitors	8	20.6
Diuretics + Dihydropyridines	5	12.8
Diuretics + ACE inhibitors	10	25.6
Dihydropyridines+ ACE inhibitors	2	5.1
	<i>n</i> = 39	100.0
โรคร่วมอื่นๆ		
ไม่มีโรคร่วม	43	52.4
มีโรคร่วม	39	47.5
ความดันโลหิตสูง	37	94.9
ไตวายเรื้อรัง	1	2.5
ความดันโลหิตสูงและหลอดเลือดหัวใจตีบ	1	2.5
	<i>n</i> = 39	100.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
ข้อมูลการสูบบุหรี่		
ปัจจุบันไม่สูบบุหรี่	71	86.6
ปัจจุบันสูบบุหรี่	11	13.4
จำนวนปีของการสูบบุหรี่ (ปี) ($\bar{X} = 21$, $SD=7.37$, Range =10-35)		
การได้รับความรู้เรื่องการดูแลเท้า		
ไม่เคยได้รับ	75	91.5
เคยได้รับแต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้	5	6.1
เคยได้รับและสามารถนำไปปฏิบัติได้	2	2.4

ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา

พฤติกรรมกรรมการดูแลเท้าของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2

พฤติกรรมกรรมการดูแลเท้าในด้านการรักษาความสะอาด การตรวจเท้าเพื่อหาความผิดปกติ การป้องกันอุบัติเหตุจากการเกิดแผลที่เท้าและ การบริหารเท้า พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนน พฤติกรรมการดูแลเท้าโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.4 คะแนน ($\bar{X} = 3.4$, $SD = 0.7$) ซึ่งเป็น พฤติกรรมการดูแลเท้าในระดับที่เหมาะสมปานกลาง ซึ่งพฤติกรรมกรรมการดูแลเท้าที่อยู่ในระดับ เหมาะสมมาก คือ ด้านการบริหารเท้าและส่งเสริมการไหลเวียนของเท้าและด้านการป้องกัน อุบัติเหตุที่ทำให้เกิดแผลที่เท้า ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.8 ($\bar{X} = 3.8$, $SD = 0.92$) และ 3.5 ($\bar{X} = 3.5$, $SD = 0.66$) ตามลำดับ ในขณะที่มีพฤติกรรมกรรมการดูแลเท้า ในด้านการตรวจเท้าและการดูแล รักษาความสะอาดเท้าอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรม เท้ากับ 2.7 ($\bar{X} = 2.7$, $SD = 1.7$) และ 3.1 ($\bar{X} = 3.1$, $SD = 1.27$) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนพฤติกรรมการดูแลเท้าและระดับ
พฤติกรรมการดูแลเท้าของกลุ่มตัวอย่าง ($N = 82$)

พฤติกรรมการดูแลเท้า	$\bar{X}$	SD	ระดับ พฤติกรรม
พฤติกรรมการดูแลเท้าด้านการดูแลรักษาความสะอาดเท้า	3.1	1.3	ปานกลาง
1. ท่านล้างเท้าโดยฟอกตามซอกนิ้วเท้าและส่วนต่าง ๆ ของเท้าด้วยสบู่	4.1	1.4	มาก
2. หลังล้างเท้า ท่านใช้ผ้านุ่มซับเท้าและซอกเท้าให้แห้ง	2.8	1.7	ปานกลาง
3. ท่านทาโลชั่นหรือน้ำมันมะกอกที่เท้าภายหลังการล้างเท้าและซับเท้าให้แห้ง	2.2	1.6	น้อย
พฤติกรรมการดูแลเท้าด้านการตรวจเท้าเพื่อหาความผิดปกติ	2.7	1.7	ปานกลาง
4. ท่านตรวจเท้าอย่างละเอียดทั่วทุกส่วนและ/ หรือให้ญาติช่วยตรวจให้เพื่อหาความผิดปกติ	2.7	1.7	ปานกลาง
พฤติกรรมการดูแลเท้าด้านการป้องกันอุบัติเหตุที่ทำให้เกิดแผลที่เท้า	3.5	0.7	มาก
5. ท่านตัดเล็บด้วยความระมัดระวัง	3.7	1.4	มาก
6. ท่านตัดเล็บตามแนวตรงไม่สั้นชิดเนื้อจนเกินไปและตัดขอบตามแนวโค้งของเล็บ	3.2	1.5	ปานกลาง
7. ท่านตรวจคุณภาพเล็บและซอกนิ้วทุกครั้งที่ตัดเล็บ	3.7	1.4	มาก
8. ท่านเคาะซอกเล็บเพื่อทำความสะอาดด้วย สิ่งของมีคมหรือการบาดเจ็บที่เท้า	3.7	1.4	มาก
9. ท่านชุด ดัด ตาปลาหรือหนังแข็งด้วยตนเอง และ/ หรือให้ญาติทำให้	4.5	1.1	มากที่สุด
10. ท่านระมัดระวังการเหยียบของมีคมหรือการบาดเจ็บที่เท้าแม้ขณะเดินในบ้าน	4.2	1.1	มาก
11. ท่านสวมรองเท้าเมื่อเดินออกนอกบ้าน	4.7	0.7	มากที่สุด
12. ก่อนสวมรองเท้า ท่านตรวจและเคาะดูว่ามีเศษ หิน กรวด หรือวัตถุใด ๆ อยู่ในรองเท้าก่อนใส่	3.8	1.5	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

พฤติกรรมการดูแลเท้า	$\bar{X}$	SD	ระดับ พฤติกรรม
13. เมื่อท่านซื้อรองเท้าคู่ใหม่ จะใส่รองเท้าคู่ใหม่เป็นครั้งคราวก่อนและค่อยเพิ่มเวลา	2.3	1.4	น้อย
16. ท่านสวมรองเท้าที่มีลักษณะหุ้มเท้า เวลาเดินไม่หลุดพื้นนุ่มสบายอากาศได้หดรองเท้ากว้างไม่บีบเท้าและขอบเลยนิ้วเท้าประมาณ 1 ซม. เช่น รองเท้าผ้าใบ	2.1	1.2	น้อย
17. ท่านสวมถุงเท้านุ่ม ๆ ขอบไม่รัดไม่มีตะเข็บเพื่อป้องกันการถูบาดจากตะเข็บ	2.5	1.4	ปานกลาง
18. ท่านแช่เท้าในน้ำธรรมดาเป็นระยะเวลานานเกิน 10 นาที	4.4	1.2	มาก
พฤติกรรมการดูแลเท้าด้านการบริหารเท้าและส่งเสริมการไหลเวียน	3.8	0.9	มาก
14. ท่านนั่งไขว่ห้างนั่งขัดสมาธิหรือยืนนาน ๆ	3.9	1.4	มาก
15. ท่านบริหารเท้าโดยการกระดกปลายเท้าขึ้น-ลง หมุนข้อเท้าเข้าด้านใน และด้านนอก	4.1	1.4	มาก
พฤติกรรมการดูแลเท้ารวมทุกด้าน	3.4	0.7	ปานกลาง

สภาวะเท้าของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2

กลุ่มตัวอย่างมีสภาวะเท้าปกติร้อยละ 54.9 ในขณะที่ผิดปกติร้อยละ 45.1 โดยความผิดปกติที่พบมากที่สุดคือ การรับรู้ความรู้สึกส่วนปลายเท้าพบถึงร้อยละ 41.5 ซึ่งบริเวณที่รับรู้ความรู้สึกผิดปกติที่พบมากที่สุดได้แก่ บริเวณสันเท้า รองลงมาคือปลายนิ้วเท้าบริเวณนิ้วที่ 1, 3, และ 5 ของ Metatarsal Head

ส่วนความผิดปกติของระบบไหลเวียนส่วนปลายส่วนปลาย พบร้อยละ 7.3 ซึ่งพบได้ทั้งชีพจรบริเวณ Dorsalis Pedis และ Posterior Tibia ส่วนความผิดปกติของโครงสร้างเท้ามีร้อยละ 20.7 ความผิดปกติที่พบได้แก่ ตาปลาร่วมกับหนังหนา ที่บริเวณฝ่าเท้า ดังแสดงในตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละของสภาวะเท้าของกลุ่มตัวอย่าง ($N = 82$)

สภาวะเท้า	จำนวน	ร้อยละ
สภาวะเท้า		
ปกติ	45	54.9
ผิดปกติ	37	45.1
สภาวะเท้าด้านการรับรู้ความรู้สึกส่วนปลายเท้า		
ปกติ	48	58.5
ผิดปกติ	34	41.5
สภาวะเท้าด้านการไหลเวียนโลหิตส่วนปลายเท้า		
ปกติ	76	92.7
ผิดปกติ	6	7.3
สภาวะเท้าด้านโครงสร้างเท้า		
ปกติ	65	79.3
ผิดปกติ	17	20.7

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ของสภาวะเท้าด้านการรับรู้ความรู้สึกส่วนปลายเท้า การไหลเวียนโลหิตส่วนปลายเท้า และโครงสร้างเท้า ($N = 82$)

สภาวะเท้า	เท้าขวา				เท้าซ้าย			
	ปกติ		ผิดปกติ		ปกติ		ผิดปกติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การรับรู้ความรู้สึกส่วนปลายเท้า	48	58.5	34	41.5	48	58.5	34	41.5
นิ้วที่ 1 ของ Metatarsal Head	59	72.0	23	28.0	59	72.0	23	28.0
นิ้วที่ 3 ของ Metatarsal Head	59	72.0	23	28.0	63	76.8	19	23.2
นิ้วที่ 5 ของ Metatarsal Head	60	73.2	22	26.8	65	79.3	17	20.7
นิ้วที่ 1 ของ Mid Foot	70	85.4	12	14.6	72	87.8	10	12.2
นิ้วที่ 3 ของ Mid Foot	72	87.8	10	12.2	73	89.0	9	11.0
นิ้วที่ 5 ของ Mid Foot	74	90.2	8	9.8	75	91.5	7	8.5
Medial Foot	75	91.5	7	8.5	75	91.5	7	8.5
Lateral Foot	76	92.7	6	7.3	76	92.7	6	7.3
สันเท้า (Calcaneus)	56	68.3	26	31.7	57	69.5	25	30.5
หลังเท้าตรง Mid Foot	76	92.7	6	7.3	74	90.2	8	9.8

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละของสภาวะเท้าของกลุ่มตัวอย่าง ($N = 82$)

สภาวะเท้า	จำนวน	ร้อยละ
สภาวะเท้า		
ปกติ	45	54.9
ผิดปกติ	37	45.1
สภาวะเท้าด้านการรับรู้ความรู้สึกส่วนปลายเท้า		
ปกติ	48	58.5
ผิดปกติ	34	41.5
สภาวะเท้าด้านการไหลเวียนโลหิตส่วนปลายเท้า		
ปกติ	76	92.7
ผิดปกติ	6	7.3
สภาวะเท้าด้านโครงสร้างเท้า		
ปกติ	65	79.3
ผิดปกติ	17	20.7

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ของสภาวะเท้าด้านการรับรู้ความรู้สึกส่วนปลายเท้า การไหลเวียนโลหิต ส่วนปลายเท้า และโครงสร้างเท้า ($N = 82$)

สภาวะเท้า	เท้าขวา				เท้าซ้าย			
	ปกติ		ผิดปกติ		ปกติ		ผิดปกติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การรับรู้ความรู้สึกส่วนปลายเท้า	48	58.5	34	41.5	48	58.5	34	41.5
นิ้วที่ 1 ของ Metatarsal Head	59	72.0	23	28.0	59	72.0	23	28.0
นิ้วที่ 3 ของ Metatarsal Head	59	72.0	23	28.0	63	76.8	19	23.2
นิ้วที่ 5 ของ Metatarsal Head	60	73.2	22	26.8	65	79.3	17	20.7
นิ้วที่ 1 ของ Mid Foot	70	85.4	12	14.6	72	87.8	10	12.2
นิ้วที่ 3 ของ Mid Foot	72	87.8	10	12.2	73	89.0	9	11.0
นิ้วที่ 5 ของ Mid Foot	74	90.2	8	9.8	75	91.5	7	8.5
Medial Foot	75	91.5	7	8.5	75	91.5	7	8.5
Lateral Foot	76	92.7	6	7.3	76	92.7	6	7.3
ส้นเท้า (Calcaneus)	56	68.3	26	31.7	57	69.5	25	30.5
หลังเท้าตรง Mid Foot	76	92.7	6	7.3	74	90.2	8	9.8

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละของประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้าของกลุ่มตัวอย่าง (N = 82)

ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้า	มีประสบการณ์		ไม่มีประสบการณ์	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การดูแลรักษาความสะอาดเท้า	34	41.5	48	58.5
1. ทานล้างเท้าโดยฟอกตามซอกนิ้วเท้าและ ส่วนต่าง ๆ ของเท้าด้วยสบู่	53	64.6	29	35.4
2. หลังล้างเท้า ทานใช้ผ้านุ่มซับเท้าและซอกเท้าให้แห้ง	28	34.1	54	65.9
3. ทานทาโลชั่นหรือน้ำมันมะกอกที่เท้าภายหลังการล้าง เท้าและซับเท้าให้แห้ง	20	24.4	62	75.6
ด้านการตรวจเท้าเพื่อหาความผิดปกติ	26	31.7	56	68.3
4. ทานตรวจเท้าอย่างละเอียดทั่วทุกส่วนและ/ หรือให้ ญาติช่วยตรวจให้ เพื่อหาความผิดปกติ	26	31.7	56	68.3
การป้องกันอุบัติเหตุที่ทำให้เกิดแผลที่เท้า	62	75.6	20	24.2
5. ทานตัดเล็บด้วยความระมัดระวัง	51	62.6	31	37.8
6. ทานตัดเล็บตามแนวตรงไม่สั้นชิดเนื้อจนเกินไปและ ตัดขอบตามแนวโค้งของเล็บ	37	45.1	45	54.9
7. ทานตรวจสอบสภาพเล็บและซอกนิ้วทุกครั้งที่ตัดเล็บ	49	59.8	33	40.2
8. ทานแคะซอกเล็บเพื่อทำความสะอาดด้วย สิ่งของมี คมหรือการบาดเจ็บที่เท้า	60	73.2	22	26.8
9. ทานขีด ตัด ตาปลาหรือหนังแข็งด้วยตนเอง และ/ หรือให้ญาติทำให้	74	90.2	8	9.8
10. ทานระมัดระวังการเหยียบของมีคมหรือ การบาดเจ็บที่เท้า แม้ขณะเดินในบ้าน	70	85.4	12	14.6
11. ทานสวมรองเท้าเมื่อออกนอกบ้าน	78	95.1	4	4.9
12. ก่อนสวมรองเท้า ทานตรวจและเคาะดูว่ามีเศษ หิน กรวด หรือ วัตถุใด ๆ อยู่ในรองเท้าก่อนใส่	62	75.6	20	24.4
13. เมื่อท่านซื้อรองเท้าคู่ใหม่ จะใส่รองเท้าคู่ใหม่เป็นครั้ง คราวก่อนและค่อยเพิ่มเวลา	29	35.4	53	64.6
16. ทานสวมรองเท้าที่มีลักษณะหุ้มเท้า เวลาเดินไม่หลุด พื้นนุ่มระบายอากาศได้หัวรองเท้ากว้างไม่บีบเท้าและ ขอบเลยนิ้วเท้าประมาณ 1 ซม.เช่น รองเท้าผ้าใบ	24	29.3	58	70.7
17. ทานสวมถุงเท้านุ่ม ๆ ขอบไม่รัดไม่มีตะเข็บ เพื่อ ป้องกันการถูกบาดจากตะเข็บ	22	26.8	60	73.2

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้า	มีประสบการณ์		ไม่มีประสบการณ์	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
18. ท่านแช่เท้าในน้ำธรรมดาเป็นระยะเวลาสั้นเกิน 10 นาที	70	85.4	12	14.6
การบริหารเท้าและส่งเสริมการไหลเวียน	64	78	18	22
14. ท่านนั่งไขว่ห้างนั่งขัดสมาธิหรือยืนนาน ๆ	65	79.3	17	20.7
15. ท่านบริหารเท้าโดยการกระดกปลายเท้าขึ้น-ลง หมุนข้อเท้าเข้าด้านใน และด้านนอก	31	37.8	51	62.2
ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้าโดยรวม	50	61	32	39

การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้าระหว่าง 2.65 -10.00 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.99 ($SD = 1.63$) การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้าที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การป้องกันอุบัติเหตุที่ทำให้เกิดแผลที่เท้า ($\bar{X} = 8.12$, $SD = 1.66$) รองลงมา คือ การตรวจเท้าเพื่อหาความผิดปกติ ($\bar{X} = 8.09$, $SD = 1.86$) ดังแสดงใน ตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า ของ กลุ่มตัวอย่าง ($N = 82$)

การรับรู้สมรรถนะแห่งตน	พิสัย	$\bar{X}$	SD
การดูแลรักษาความสะอาดเท้า	(2.37-10.00)	7.63	1.99
การตรวจเท้าเพื่อหาความผิดปกติ	(2.80-10.00)	8.09	1.86
การป้องกันอุบัติเหตุที่ทำให้เกิดแผลที่เท้า	(2.38-10.00)	8.12	1.66
การบริหารเท้าและส่งเสริมการไหลเวียน	(1.00-10.00)	8.04	2.00
รวม	(2.65-10.00)	7.99	1.63

การสนับสนุนทางสังคม

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนอยู่ในช่วง 22 - 77 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 53.28 ($SD = 9.93$) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้รับการสนับสนุนทางสังคมในด้านอารมณ์อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 16.05$, $SD = 4.14$) ส่วนการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านทรัพยากร และ ด้านการประเมินค่า อยู่ในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ($N = 82$)

การสนับสนุนทางสังคม	พิสัย	$\bar{X}$	SD	ระดับ การสนับสนุนทางสังคม
ด้านอารมณ์	(5 -20)	16.05	4.14	สูง
ด้านข้อมูลข่าวสาร	(5-20)	12.26	3.09	ปานกลาง
ด้านการประเมินค่า	(5-20)	11.96	3.41	ปานกลาง
ด้านทรัพยากร	(5-20)	13.01	3.49	ปานกลาง
การสนับสนุนทางสังคมโดยรวม	(20-80)	53.28	9.93	ปานกลาง

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะเหงา ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า การสนับสนุนทางสังคมกับ พฤติกรรมการดูแลเท้าของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะเหงา ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า และการสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมการดูแลเท้าของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่าสภาวะเหงา ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลเท้าของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R = .23$, $p < .05$; $r = .70$, $p < .001$; $r = .60$, $p < .001$; และ $r = .56$, $p < .001$ ตามลำดับ) นอกจากนี้ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า การสนับสนุนทางสังคมมีความความสัมพันธ์ทางบวกกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($R = .33 - .50, p < .05$) ส่วนสภาวะเท้าไม่มีความความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า และการสนับสนุนทางสังคม ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่าง สภาวะเท้า ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า การสนับสนุนทางสังคมและ พฤติกรรมการดูแลเท้า ($N = 82$)

ตัวแปร	1	2	3	4	5
1. สภาวะเท้า	1				
2. ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้า	.08	1			
3. การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า	-.02	.35**	1		
4. การสนับสนุนทางสังคม	.12	.33**	.50***	1	
5. พฤติกรรมการดูแลเท้า	.23*	.70***	.60***	.56***	1

* $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดูแลเท้าของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2

การวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านสภาวะเท้า ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า การสนับสนุนทางสังคม ที่มีต่อพฤติกรรมการดูแลเท้า ใช้สถิติวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณแบบปกติ โดยได้ทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติชนิดนี้ในเรื่อง Normality Linearity Homoscedasticity และ Independence ของ ความคลาดเคลื่อน (Residuals) รวมทั้งทดสอบความสัมพันธ์กันเองของตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) (Tabachnick & Fidell, 1996) พบว่าข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติ การถดถอยพหุคูณ คูในภาคผนวก ง

ผลการศึกษาพบว่า สภาวะเท้า ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า การสนับสนุนทางสังคมร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดูแลเท้าได้ในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ได้ร้อยละ 71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2 = .71, p < .001$) โดยพบว่าประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้าเป็นตัวแปรที่ทำนายพฤติกรรมการดูแลเท้าในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 มากที่สุด ($\beta = .51, p < .001$) รองลงมาได้แก่ การรับรู้สมรรถนะแห่งตนใน

การดูแลเท้า ($\beta = .32, p < .001$) การสนับสนุนทางสังคม ($\beta = .22, p < .01$) และสภาวะเท้า ($\beta = .17, p < .05$) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 9

สามารถเขียนสมการทำนายได้ดังนี้

1. สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ

พฤติกรรมการดูแลเท้า = $17.09 + 4.08$ (สภาวะเท้า) + 12.82 (ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้า) + 2.39 (การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า) + $.27$ (การสนับสนุนทางสังคม)

2. สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน

พฤติกรรมการดูแลเท้า = $.17$ (สภาวะเท้า) + $.51$ (ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้า) + $.32$ (การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า) + $.22$ (การสนับสนุนทางสังคม)

ตารางที่ 9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างสภาวะเท้า ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้า การสนับสนุนทางสังคม กับ พฤติกรรมการดูแลเท้าของกลุ่มตัวอย่าง ($N = 82$)

ตัวแปรพยากรณ์	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>Beta</i>	
สภาวะเท้า	4.08	1.54	.17*	Intercept = 17.09
ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการดูแลเท้า	12.82	1.69	.51***	$R^2 = .71$; $F(4, 77) = 46.81^{***}$
การรับรู้สมรรถนะแห่งตน	2.39	.55	.32***	
การสนับสนุนทางสังคม	.27	.09	.22**	

* $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$